

europæiske konstitutionelle Liv, og som man i Stændertiden maatte anfaa for uundgaaelige. I Stændertiden talte man f. Eks. altid om Amandement. Naar vi nu vilde tale derom, vilde vi blive til Latter; nu bruge vi Ordet *Vending*, som klinger bedre, og som gør det meget mere forstaaeligt, hvad der skal betegnes. Det officielle Rigsdags-sprog anerkendte netop, at man saa vidt muligt skal holde paa de nationale danske Benævnelser, og jeg kan med Glæde sige, at det samme gælder om vort Rets-sprog. Vi, som ere saa heldige ikke at have vort Retsvæsen grundlagt paa Rømerretten, have saa godt kunnet holde os fri for de fremmede Benævnelser, der ellers gaa overalt, hvor Rømerretten gælder. Kommer man til en Jurist fra et Land, som lever under Rømerrettens Herredømme, vil han ikke kunne forstaa de fleste af vore Benævnelser og maatte ligesom Oberstløjtnant Blom betragte os som et barbarisk Folk, fordi vi bruge vore egne nationale Benævnelser for disse europæiske Begreber, som man mener burde benævnes ens overalt. — Jeg skal i Anledning af denne Sag minde om vor berømte Orsted's Bestræbelser. Hans Christian Orsted har i sin Videnskab med Held stræbt at bruge danske Benævnelser i Stedet for den fremmede Terminologi, der paa hans Tid gik og gjaldt i hans Videnskab. Overhovedet i Princippet ere vi alle enige om at holde vort Sprog rent og saa vidt muligt holde de fremmede Benævnelser ude derfra, men saa snart man kommer til et enkelt, til et konkret Tilfælde, for at bruge et fremmed Ord, saa er man ikke længer med. Princippet er rigtig, Gud bevare os, men i det enkelte Tilfælde gaar det ikke an. Det er overhovedet en Erfaring, som er gjort, hver Gang der er kommet Forsøg frem paa at rense et Sprog eller holde det rent, at det er blevet mødt med, hvad jeg maatte, for atter at bruge et fremmed Ord, maa kalde Stupiditetens Snerti. Man forstaaer ikke, hvad det er, det drejer sig om, man kan ikke se, hvad Betydning det har, og saa kommer denne Magelighed og Utilbøjelighed til at gøre en Anstrængelse, denne Stupiditetens Snerti og derhos en vis almindelig Tilbøjelighed til at gøre Latter og Grim med saadanne Forsøg, der maatte kunne synes lidt løjerlige. Man finder det saa umaadelig morsomt, at det foreslaas at bruge som Maal en Finger og hukter ikke, at vi i Aarhundreder have benyttet Benævnelsen en Fod, hvorfor er det ene mere latterligt end det andet? Benævnelsen Fod blev indført i Frankrig; man tog der Maal af en Konges Fod, og saa kaldte man Maalet *le pied de roi*, ligesom man i England tog Maal af Henrik den

Førstes Arm og derved kom til Benævnelsen Yard. Men naar vi nu foreslaa at hente danske Benævnelser for nye Maal fra det menneskelige Legeme, saa finder man, at det er saa forførdelig grinantigt. Ja, vi kende jo alle af vor Erfaring, hvor umaadelig vanskeligt det er at komme bort fra fremmede Benævnelser, som man en Gang har vænnet sig til, Maa jeg nævne et Eksempel, som er alle bekendt? I min Barndom, og jeg er dog ikke saa meget gammel, sagde alle Mennesker Geburtsdag. Maatte er der nogle ærede Medlemmer, som endnu sige Geburtsdag, men derved bliver man nu til Latter. Da man begyndte at sige Fødselsdag, saa blev man til Latter hos alle Grinebidere i Nationen, men nu ere vi alle enige om at sige Fødselsdag, og den, der ikke siger det nu, er ikke paa Højde med sin Tid. Hvad det kommer an paa i nærværende Sag, er jo, at finde passende, betegnende Navne for de Forhold, her er Tale om. Vi skulle ikke give os til at lave Ord, vi skulle ikke bruge ny-lavede Ord, hvis Betydning ingen i Nørvejen kender, og heller ikke bruge de gamle Benævnelser — det fører til Konfusion, det har den ærede Minister Ret i — men vi skulle tage ud af Sprogets Rigdom saadanne Ord, der medføre en naturlig Tankeforbindelse, der give en Ide om, hvad det er for et Maal eller et Vægtforhold, man derved vil betegne, og kan det lykkes at finde saadanne Ord, saa kunne vi sige, at vi ere saa lykkelige at saa Lov til at beholde nationale Benævnelser.

Maatte jeg her maa gaa over til at se lidt paa mit Forslag og gøre nogle Bemærkninger om, hvorfor jeg mener, at vi bør gøre dette Forsøg og arbejde derpaa, og at vi ikke skulle slaa os til Ro med, at det nytter ikke at stritte imod. Ved Valget af de danske Navne, der findes i mit Forslag, er der 3 Hensyn, jeg navnlig har ment burde tages, 3 Fordringer, der burde fyldestgøres. Den første Fordring er naturligtvis den, at for de egentlige Grundord, de, der svare til, hvad Lovudkastet har i sin § 1, Meter og Kilogram — det er jo Grundordene — maatte man finde en kort og klar Betegnelse, og der har jeg tilladt mig at foreslaa „Stof“ og „Tvepund“. Hvad „Stof“ angaar, skal jeg minde om, at man taler om en Maalestof, en Tommestof og en Karvestof, saa at Ordet Stof virkelig oprindeligt har været Maaleredskab, men det har været et stift Maaleredskab og ikke noget Vaandredskab, som man nu har. Stoffen er altsaa netop et Maaleredskab *πρωτότυπον*, for at tale Græsk, og derfor er det naturligere at sætte det ved Siden af Meteren. Men saa er der en anden Grund, der anbefaler det i en sær-